

ΕΝΟΤΗΤΑ 8

ΣΥΝΤΑΞΗ: ΤΟ ΠΟΙΗΤΙΚΟ ΑΙΤΙΟ ΚΑΙ Η ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ

I. Παθητική σύνταξη

Τα παθητικά ρήματα φανερώνουν ότι το υποκείμενο δέχεται μια ενέργεια από κάποιο άλλο πρόσωπο ή πράγμα, δηλαδή παθαίνει κάτι.

- Το πρόσωπο ή το πράγμα από το οποίο προέρχεται αυτό που παθαίνει το υποκείμενο λέγεται

ποιητικό αίτιο:

Οἷ Ἕλληνας ἐδιδάχθησαν ὑπὸ τῶν ἔργων.

Ὁ θεμιστοκλῆς πέμπεται παρ' Ἀθηναίων.

Το ποιητικό αίτιο εκφέρεται:

α) Με την πρόθεση ὑπό και γενική (σπανιότερα: ἀπό, ἐκ, παρὰ, πρὸς+γενική):

Οἱ Πέρσαι ἐνίκηθησαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων.

β) Με δοτική ονόματος ή αντωνυμίας, όταν το ρήμα είναι συντελικού χρόνου

(παρακειμένου, υπερσυντελικού, τετελεσμένου μέλλοντα):

Πολλοὶ θεραπεῖαι τοῖς ἰατροῖς εὕρηνται.

II. Τροπή ενεργητικής σύνταξης σε παθητική

Τα παθητικά ρήματα κανονικά σχηματίζονται από ενεργητικά μεταβατικά ρήματα, μονόπτωτα ή δίπτωτα. Κατά τη μετατροπή της ενεργητικής σύνταξης σε παθητική γίνονται οι ακόλουθες αλλαγές:

- Το υποκείμενο του ενεργητικού ρήματος γίνεται ποιητικό αίτιο στο παθητικό ρήμα, και το αντικείμενο γίνεται υποκείμενο του παθητικού ρήματος:

Ενεργητική σύνταξη	Υ Οἷ Ἕλληνας	P (ενεργ.) ἐνίκησαν	A τούς Πέρσας
Παθητική σύνταξη	Υ Οἱ Πέρσαι	P (παθητ.) ἐνίκηθησαν	ΠΟΙΗΤΙΚΟ ΑΙΤΙΟ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων

- Όταν το ενεργητικό ρήμα συνοδεύεται και από κατηγορούμενο του αντικειμένου, αυτό παραμένει αλλά ως κατηγορούμενο του υποκειμένου του παθητικού ρήματος:

Οἱ Ἀθηναῖοι εἶλοντο (= ἐξέλεξαν) Ἀλκιβιάδην.

Ἀλκιβιάδης ἠρέθη (= ἐκλέχθη) ὑπό τῶν Ἀθηναίων.

- Ὄταν το ρῆμα εἶναι δίπτωτο, το υποκείμενο του ενεργητικού ρήματος γίνεται ποιητικό αίτιο και το άμεσο αντικείμενο γίνεται υποκείμενο του παθητικού ρήματος. Το έμμεσο αντικείμενο παραμένει ως έμμεσο αντικείμενο στο παθητικό ρήμα:

Ὁ διδάσκαλος διδάσκει τούς παῖδας μουσικήν.

Οἱ παῖδες διδάσκονται ὑπό τοῦ διδασκάλου μουσικήν.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Στις παρακάτω προτάσεις να βρείτε το ποιητικό αίτιο και να μετατρέψετε την παθητική σύνταξη σε ενεργητική:

α. Κῆρυξ ὑπό Ἀγησιλάου ἐπέμφθη.

β. Ταῦτα Διοδώρῳ γέγραπται.

γ. Ταῦτα ἐπράχθη παρά τοῦ ἀνδρός ἐκείνου.

δ. Πολλάι θεραπείαι τοῖς ἰατροῖς εὐρηνται.

ε. Οἱ παῖδες μουσικήν ὑπό τῶν διδασκάλων ἐδιδάχθησαν.

στ. Οἱ νεανῖαι ἐπαιδεύθησαν ὑπό σοφῶν διδασκάλων.

ζ. Ἐπράχθη παρ' αὐτῶν οὐδέν ἔργον ἀξιόλογον.

η. Ὁ μή κόσμιος μαθητής κολάζεται παρά τοῦ διδασκάλου.

θ. Ἡ Ἰλιάς Ὀμήρῳ γέγραπται.

ι. Οἱ δικασταί ἐπείσθησαν ὑπό τῶν κατηγορῶν.

2. Να μετατρέψετε τη ενεργητική σύνταξη σε παθητική:

α. Οἱ σύμμαχοι τήν πόλιν ἔσωσαν.

β. Οἱ τοῦ Κύρου στρατιῶται ἐθαύμασαν τούς Ἕλληνας.

γ. Οἱ διδάσκαλοι τούς νέους παιδεύουσιν.

δ. Πέρσης τις ἐτόξευσεν τόν ἵππον Ἀλεξάνδρου.

ε. Τήν κωμῶδιαν ταύτην Μένανδρος γέγραφε.